

ta knjiga je posebna; namenjena je branju,
opazovanju in poslušanju...

Ob projektu
»Ermes. Multimedijsko branje za sanjače vseh starosti«,
izveden s podporo Dežele Furlanije - Julijske Krajine,
je nastala idejna zasnova in realizacija knjižice.

Za dodatne informacije obišči spletno stran:
www.assoziazionexamina.it

examina

ZELENO NEBO leteče pravljice

Tiziana Potocco
Armando Miron Polacco

examina

ZELENO NEBO

leteče pravljice

besedilo: Tiziana Potocco

ilustracije: Armando Miron Polacco

ta knjiga je posebna; namenjena je branju,
opazovanju in poslušanju...

Če želiš poslušati pravljice, prebrane z nežnim glasom,
skeniraj spodnjo QR kodo, izberi zgodbo, ki ti je najbolj všeč,
zapri oči in se prepusti domišljiji!

Če pa želiš brati sam in svoje potovanje
spremljati s čarobnim zvočnim in glasbenim ozadjem,
potem je ta QR koda prava zate.

lastnik knjige je

.....

1.

VETROVNA ZGODBA SIFFIJA IN SOFFIJA

omlad je prišla na travnik ob bukovem gozdu.

Med stebli trave so zacveteli regrati, ki mehko zeleno preprogo posujejo z rumenimi pikami.

Čas hitro mineva v tem mirnem in prijetnem kraju, med sončnimi dnevi in nežnim dežjem.

Nekoliko dlje, ob prvem velikem drevesu, je daleč od drugih zrasel majhen **REGRAT**. Ne uživa v polni meri toplote poletja, ki je že prišlo, vendar mu je v zeleni senci dobro.

Včasih ga obiščejo žuželke, zlasti čebele, ki se hranijo z nektarjem njegovih zlatih cvetov in ga božajo: zanj so prijetna družba.

Ob prihodu jeseni pa se je tudi zadnji majhen regrat sezone popolnoma spremenil, postal je neprepoznaven: njegovi številni sončno rumeni cvetni listi so postali nežna prosojna vezenina, ki valovi v severnem vetru.

Odkar so odletele leteče živali, se počuti osamljenega in občuti določeno lahkotnost in zaspanost.

Medtem pa se je na travniku in ob robu gozda vreme spremenilo in vsak dan je vse hladneje. Ob cvetu se kopičijo suhi in šelestijoči listi velike bukve, kar je znak, da bo kmalu prišel čas za dolgi zimski počitek.

V vetrovnem jutru se njegove vezenine začenjajo odlepljati od cvetne glavice in leteti visoko v nebo s svežim in objemajočim vetričem. Letijo daleč, vedno dlje, dokler ne izginejo iz njegovega vidnega polja in majhen cvet končno počiva.

„Kakšen prijeten svež vetrič, kam nas bo odpeljal?“ vpraša *Siffi*.

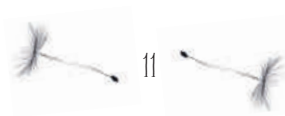
„Težko reči, mislim, da na jug. Podaj mi roko, lahko potujeva skupaj, saj je dolgočasno leteti sam!“ doda *Soffi*, ki se ne počuti udobno, potem ko je preživel dolge dni skupaj z drugimi semeni, tako prilepljen nanje, da skoraj ni mogel dihati.

„To bi lahko bila odlična ideja!“

In *Siffi* poda roko bratu in jo močno stisne.

„Seveda sva si zelo podobna,“ pravi *Soffi*, ko opazuje svojega soletalca, medtem ko ju hladni veter zavrti v hitrem vrtincu.

„Juhuhu! To je super! Drži se me!“ zakriči drugi.

Nato se veter umiri in *Siffi* vzklikne: „Poglej me bolje: tvoje poteze so bolj izrazite in bolj si suh, dragi brat.“

„Eh, poglej naše padalo! Je identično in deluje odlično.“

Dejansko se ponovno dvigata višje in tisto, kar vidita spodaj, je čudovito: drevesa so videti kot majhne kodraste pike, travnik pa kot drobcen zelenkast robček. Na eni strani se dvigajo ogromne gore, na drugi pa travniki in še travniki, in onadva se odpravljata tja.

„Glej, oblak naju zasleduje!“

„Ne, veter nosi naju in njega. Tudi lastovke so tu!“

„Odhajajo v Afriko, tam je toplo in bodo našle hrano.“

„Siffi, resnično veš veliko stvari, presenečaš me!“

Medtem ko se pogovarjata, veter poneha, dokler se ne umiri, in oba se počasi začneta spuščati, dokler padali ne pristaneta na hladen in špičast travnik.

„Brr, trese me od mraza!“ jeclja *siff*.

„Prav imaš, brat!“ doda *soff*.

V tem trenutku začnejo iz neba padati veliki snežni kosmiči, ki se nežno spuščajo na tla in tvorijo mehko odejo.

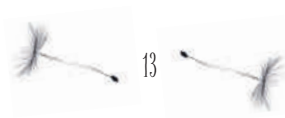
„Če se bo tako nadaljevalo, bomo kmalu popolnoma pokriti!“ pravi *siff* in škripa z zobmi malo zaradi mraza, malo zaradi strahu.

„Ne skrbi; poslušaj, tukaj spodaj ni tako mrzlo. Poskusi se zakopati v zemljo, je vlažna in mehka. Odpočij se!“

Zdaj je sneg pokrtil vse in pod belim plaščem sta se semeni udobno zazibali v spanje.

Pravzaprav je prišla zima, čas počitka. Vse je tiho.

Čas hitro mineva tudi daleč od travnika ob bukovem gozdu, kjer speča bitja sanjajo, skrita v zemlji, v brlogih, v skalnih razpokah in v votlinah vej ter čakajo na spremembo.

Nekega dne prvi žarki toplejšega in prijetnejšega sonca začnejo topiti sneg. Kmalu se travnik obarva v nežno spomladansko zeleno barvo.

Medtem se na zemlji prebujata *SIFFI IN SOFFI*.

„Nehaj zehati, to ni vljudno!“

„In ti se ne razteguj kot kačica!“ doda drugi.

„Lepo je tukaj na zemlji, kajne?“

„Oh, dober dan, deževnik, kako si? Ehm, oprosti, Siffi, spoznaval sem prebivalce podzemlja.“

„Vedno se pogovarjaš z vsemi! Ampak počakaj malo, zakoreninila sva se, kaj praviš?“

„To je super!“ vzklikne brat „In tukaj se počutim odlično!“

Pomlad je prišla in vse je ponovno oživel.

Semeni sta se razvili v dva čudovita visoka, zelena regrata z zlato cvetno krono, ki jo nežno boža veter. Dobro se počutita na novem travniku, ki ni več neprijeten, ampak je porasel s svežo in mehko travo, vode in hrane pa je v izobilju.

Dan za dnem rasteta, višje od drugih rastlin, in se lepoticita drug ob drugem.

„Poglej, Siffi, danes so se nama pridružili metuljčki; prečkali so reko, da bi prišli k nama!“

„Vidiš druge regratove cvetove?“

„Ja, ampak vidim tudi pikapolonice, čebele, hrošče, komarje, ose, muhe, mušice, stenice in pajke. Sva v dobri družbi!“

„Ja, prav imaš! Enkratno je, da sva postala čudovita cvetova, ki ju sonce greje in veter, ki piha z juga, ziba!“

2.

PLESOČA ZGODBA TIKEJE IN TUKEJA

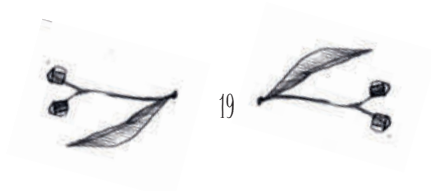
am se morda zdi preprosto govoriti o *TIKEJI IN TUKEJU*, vendar to ni mogoče, ne da bi vam najprej pojasnili, kdo sta in kakšna je njuna vloga v tej knjižici.

TIKEJA IN TUKE sta **LIPOVI** semeni, ki še vedno visita na veji, se zibata sem ter tja in se igrata z listi.

Nahajata se visoko na drevesu in od tam opazujeta svet, ki se vrti in se ne ustavi niti za trenutek: vse živalice so razburjene, kmalu bo prišel mraz in vse mora biti pripravljeno.

Veverice in miši živčno tekajo po deblu sem in tja, žolna kljuva trdo lubje v iskanju skritih gosenic in lastovke se pripravljajo na odhod.

Semeni presenečeni opazujeta otroke, ki se gugajo na gugalnici ali skakajo z vrvjo ali kolesarijo po poteh v parku.

Zabavata se z opazovanjem tega nemira, hkrati pa ju skrbi zaradi novosti, ki jih slutita v zraku.

Predvsem sta zaskrbljena zaradi listov, ki so spremenili barvo, večina se je že odtrgala od vej in padla na tla.

Nista žalostna zaradi lepih rjavih in oranžnih barv, s katerimi so se listi obarvali, ampak zaradi dejstva, da se ne moreta več skrivati med njimi.

Tudi veter je spremenil smer in zdaj piha močnejše.

„Tikeja, se ti ne zdi, da se ziblješ bolj kot običajno?“

„Ja, prav imaš, ampak vreme se slabša in najbolje bo, da preveriva naše jadralno padalo, morda je že pripravljeno za polet.“

Za trenutek se pogledata, nato pa pogledata navzgor, kjer je videti, da je njuno prevozno sredstvo pripravljeno: list je primerno razprostrt in močan, lepe temne barve. Vrvice bodo zagotovo delovale, to je jasno že na prvi pogled.

„No, kaj praviš, Tikeja, si pripravljena na dolgo potovanje po svetu?“

„Ne razmišljaj, jadralno padalo bo kmalu vzletelo! Nasvidenje listje, adijo lipa, ne vem, če se bomo še kdaj videli, ampak bilo je lepo živeti na tvojih vejah!“

„Pozdravljeni vsi!“

Iz lipa se zaslišijo številni mali glasovi, to so bratje in sestre dveh semen, ki ju pozdravljajo: »Nasvidenje, nasvidenje in srečno pot!«

Sta namreč prva, ki odhajata, in kmalu bodo enako storila tudi ostala semena.

Sliši se močan udarec, list se nenadoma odtrga od veje, *TIKEJA IN TUKE* sta svobodna, da poletita v nebo.

„Usmeri padalo proti toku, ne bi rada tvegala, da bi uničila list!“ pravi *TIKEJA*.

„Rečeno, storjeno!“ odgovori drugi.

Sedaj se oddaljujeta od svojega drevesa in letita vedno višje.

„Počakaj malo, ali ne slišiš, da nekdo kriči?“

„Ja, glas je oddaljen in zdi se, da prosi za pomoč.“

„Tuke, poglej tamle, tam je majhna žival, ki ne more leteti, naj ji pomagava?“

„Pojdiva, poskusiva!“

Semeni se odpravita proti glasu in se počasi namestita na polmrtvo rastlino.

Tam, prav na vrhu, se z nogicami oklepa majhna čebela, ki začne jamrati:

„Pomagajta, pomagajta, ne morem leteti in če ne bom pohitela, bom priletela pred zaprta panjska vrata!“

„Dobro, skoči na naš list, pomagala ti bova!“

Čimbolj se skušata približati, čbelica takoj skoči na jadralno padalo, nato pa se vsi trije odpravijo proti čebeljemu domu.

„Kako lepo je biti tukaj zgoraj, ni naporno, res sem potrebovala počitek, hvala, prijatelja!“

„Ne skrbi, raje nam povej, kje je tvoj panj.“

„Mmmmh, morata v drugo smer, vidita travnik tam daleč? In ogromno lipo, jo vidita? Dobro, jaz živim skupaj s svojimi sestrami v votlini lipovega debla.“

Takrat *TIKEJA* reče: »Pohiti, Tuke, preden veter spremeni smer!«

V trenutku jih veter odnese daleč, nato pa jih spet pripelje bližje.

„Vrti se mi v glavi od vrtnčenja!“ kriči *TIKEJA*.

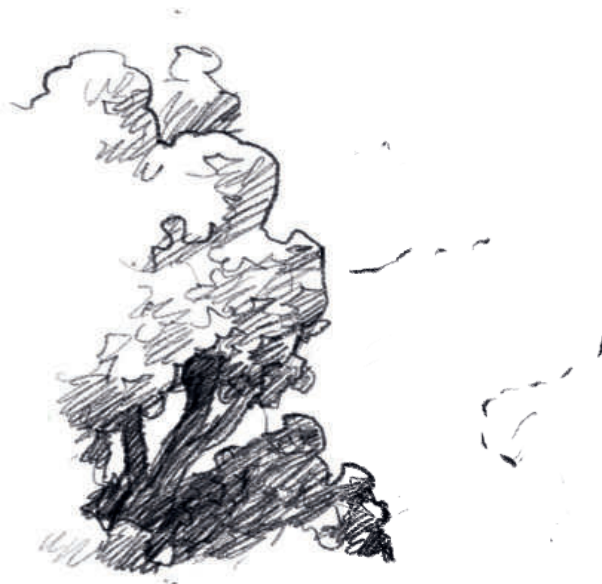
In končno se ustavita ob deblu.

„Skoči!“ ji rečeta.

Čebela takoj premakne boleča krila in vstopi v svoj dom, med številnimi pozdravi in ploskanjem s krilci.

„Tudi to je opravljeno!“ reče *TUKE*.

In ponovno vzletita.

Pravkar vstopata v navzgornik, ko ponovno zaslišita klic na pomoč.

To je glasek, ki prihaja iz hrastovega lista: „Močan veter piha, ki mi ne dovoli leteti, prosim, pomagajta mi!“

Žuželkica, o kateri govorimo, je pikapolonica, ki zaradi zračnega vrтинca prehlajena sedi na listu v svoji rdeči oblekici s črnimi pikami.

„Lahko te naloživa na najino padalo, vendar moraš daleč skočiti!“ pravi *TIKEA*.

„Ni važno, sem športnica!“

Še preden je končala govoriti, je nenaden sunek vetra premaknil prevozno sredstvo poleg nje in rešila sta jo v hipu.

„Imela sem poln želodček in iskala sem zavetje, kjer bi lahko preživela zimo, a se nisem mogla premakniti.“

„Morda bi bilo bolje, če se ne bi tako prenajedla, kaj misliš?“

„Lahko je reči, poskusita ostati brez hrane pred prihodom zime!“

Medtem ko se pogovarjajo, prispejo do mogočnega drevesa.

„Kako lepa bukev. Kar tu bi se ustavila, kaj pravita?“

„Na tvoje povelje, pikapolonica!“

In v trenutku je žuželka na varnem.

„Adijo, ne bom vaju pozabila!“ zakriči in takoj začne pripravljati domek za zimski počitek.

Končno lahko zdaj semeni prosto letita po nebu in se odpravita proti gozdu, polnemu zlatih rastlin.

Pravkar se nameravata spustiti, ko zaslišita stokanje iz grmovja.

„Pomagajte nama, prosim!“

Glas je šibek, zato se zaskrbljeni približata in pred seboj zagledata mravlji, ki se vzpenjata po listu in bosta kmalu padli iz njega.

„Skočita na jadralno padalo, ko bova priletela pod list!“ kriči *TIKEA*.

Takoj zapeljeta vozilo pod list in mravlji se rešita.

„Hvala, nisva imeli več moči, da bi ostali tam gor!“

„Kje pa je vajino mravljišče?“

„Oh, blizu! Če naju odložita na tla, bova odšli peš.“

„No, punc, počakajta, da se spustimo.“

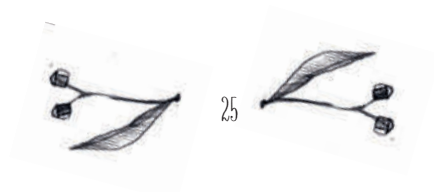
In v minuti sta mravlji na tleh, poslovita se ter odideta proti domu.

Na tej točki zgodbe je jasno, da sta semeni imeli naporen dan. Morda je za njiju prišel čas za počitek... poglejmo, kaj počneta.

„Sonce bo kmalu zašlo, Tikeja, - kaj naj narediva?“

„Jaz bi rekla, da se ozreva naokoli. Ne maram leteti v temi.“

Takrat *TIKE* zagleda luknjo v drevesnem deblu. Odideta tja, vstopita in takoj zaspita, utrujena.

Naslednje jutro ju zbudi čivkanje vrabcev.

„Ne premikaj se, Tikeja, ostani mirna in tiho, v nevarnosti sva!“

Skrivata se, ostaneta mirna in tiha, vendar *Tikeja* z očesom vidi velik kljun, ki išče hrano. Na srečo ptica le malo brska in potem odleti z glasnim frfotanjem kril.

„Ali ti srce ne bije močno?“

„Kaj praviš! Strašno sem se prestrašila!“

„Tikeja, si opazila, da nam je vrabec uničil jadralno letalo? Poglej tole!“

„Ja, to je res. Kaj naj sedaj narediva?“

Še trenutek ostaneta pri miru, potem pa, ker je vse tiho, se odločita, da poskusita poleteti.

Veter piha v pravo smer z zmerno močjo. Potovanje bo zagotovo polno dogodivščin in dober izid ni zagotovljen, vendar se morata odpraviti, saj gre za njuno preživetje. Nebo je tako modro, da ti vzame sapo, in čudovito je, ko se popelješ daleč in lahko z vrha opazuješ svet, ki postaja vse manjši.

Leteti z luknjastim jadralnim padalom pa ni lahko. Včasih je hitro kot puščica, ki je pravkar izstreljena, in obstaja nevarnost, da se zaleti v debla, včasih pa se strmo spusti navzdol, nato pa nenadoma ponovno navzgor. Skratka, gre za razburljivo potovanje, ki traja ves dan.

Ubogi semeni sta izčrpani, na srečo proti večeru opazita primerno mesto: širok in mehek travnik. Odločita se pristati, vendar zadeva ni enostavna. Poskušata znova in znova, vendar ju vsakič, ko sta že skoraj na tleh, sunek vetra ponovno dvigne v zrak.

Končno jima uspe: travnik je rahel in topel, nikogar ni naokoli, na obzorju ni videti nobene nevarnosti. To je pravo mesto, na katerem bosta preživela zimo.

V trenutku se prepustita spanju, globokemu spanju, zelo globokemu spanju in...

„Kako si, Tikeja? Je bilo težko, kaj praviš?“

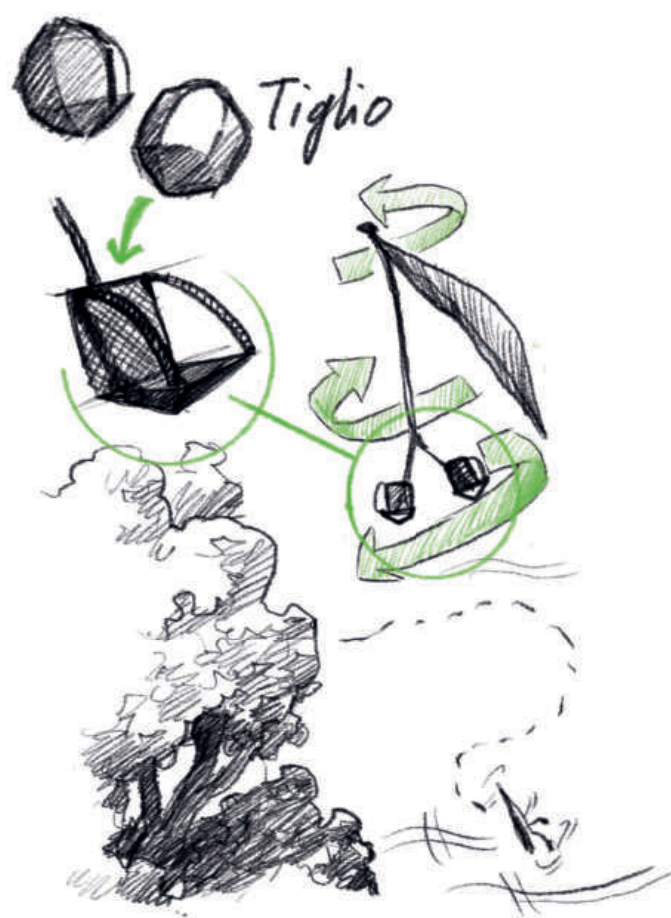
„Res, težko je bilo! Za las je nama uspelo!“

„Ne razmišljaj o tem, tukaj nama je lepo. Zaspiva sedaj. Lahko noč, Tikeja!“

„Lahko noč, Tuke. Vidiva se spomladi!“

Lahko noč, semeni, in naj vama spomladansko prebujenje prinese dobre novice!

3.

PIRUEETNA ZGODBA O TU-TUMU IN TU-TAMU

redno vam povem o *TU-TUMU IN TU-TAMU*, moram takoj pojasniti, da smo v Kanadi, v JAVORJEVEM GOZDU.

Zima se bliža in v teh krajih se z mrazom ne šali: ko pride, se je treba nanjo pripraviti, in tako storijo vsi.

Dreves je veliko, vendar je med njimi eno, ki je polno semen, pripravljenih, da se odtrgajo od vej.

Zaenkrat stojijo tam in gledajo navzgor proti ogromnim listom v obliki dlani, ki so dobili lepo rdečo barvo, kot sonce ob sončnem zahodu. In to je nedvomno lep pogled.

Čez dan so se pojavile različne živali, ki običajno živijo v gozdu: volkovi, orli, medved, jastreb, dva karibuja, čreda bizonov, lisica in los.

Ponoči se je dvignil tako močan veter, da se je eden od številnih zaščitnih ovojev s semeni odtrgal od veje in odletel.

TU-TUM IN TU-TAM spita in zbudita se iz dveh očitnih razlogov: prvi je, da se vrtita v krogu, drugi pa, da ju je omamil oglušujoč hrup.

„Tu-tum, kaj se dogaja?“

„Motor našega helikopterja se je zagnal, slišiš, kakšen hrup? Tu-tu-tu-tu-tu-tu, potem pa ta-ta-ta-ta ta-ta!“

„Kam greva?“

Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

„Ne vem, kaj naj mislim. Nevihta se pomika proti vzhodu in midva z njo, ampak s tem kroženjem v krogu bi se lahko zmotil! Ostani miren, počakajva, da se zdani, zaenkrat ne moreva storiti ničesar.“

Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

Celo noč preživita v svojem hrupnem helikopterju, ki ju najprej dvigne visoko v zrak, nato pa ju spusti nazaj na tla, pri čemer pogosto trčita v veje in debla.

Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

„Ehi Tu-tum, kako si?“

„Hvala, mi je malo slabo in se počutim omotičen!“

Tu-tu-ta.

„Pazi, poslušaj, veter ne šumi več, mirna sva! Morda se je vrtiljak ustavil!“ veselo vzklikne *TU-TUM*.

Helikopter se namreč ne premika več in nihče ne ve, kje je pristal, vendar po vsem tem kroženju to ni pomembno. Utrujena sta in odpravita se k počitku. Zbudita se šele, ko ju oslepi žarek sonca.

„Tu-tum, kam sva prišla?“

„Ne razumem, zdi se mi, da sva še vedno visoko. Ne vem, malo se premikava, še vedno je veter, poskusiva se premakniti bolj proti robu.“

In tako tudi storita. Kar vidita, ju zelo prestraši.

„Tu-tum, si že kdaj videl toliko vode? Kje sva?“

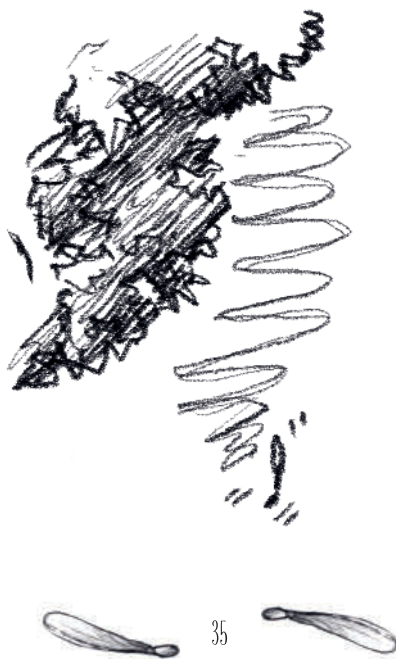
„Sredi oceana sta, na ogromni ladji, pod dimnikom!“ odgovori galeb, ki se je tam ustavil, da bi si odpočil.

Pravzaprav je tudi on zelo velik in s svojim ogromnim kljunom in oranžnimi nogami vzbuja precej strahu, vendar se nasmehne in ju gleda z nežnimi očmi, ki ti povedo, da je dober.

„Odhajam v Italijo, natančneje v Lignano, tam so vsi moji prijatelji. Ah, kako se zabavamo skupaj! Pridita z mano, ne ostanita v Kanadi, pomislita, kako mrzlo bo kmalu!“

„Mislim, da je to odlična ideja, kaj praviš, Tu-tam?“

„V redu, ostaneva tukaj in se odpeljeva do Lignana!“

V tem trenutku začne dimnik spuščati dim in prijetna toplota ju objame, takoj zatem se ladja premakne in proti večeru se odpravita spat, zazibana od valov oceana. Spočijeta si in naslednji dan se počutita bolje.

„Slišim vztrajno kričanje, kaj se dogaja?“

„Grem pogledat!“ reče galeb, ki je zelo radoveden.

S svojimi velikimi belimi krili začne letati v krogu, izginja iz vidnega polja obeh, nato pa se ponovno pojavi in reče: „Ladja je polna ljudi, ki se sprehajajo po krovu ali se sončijo, mislim, da je to križarka! Slišati je neprestano vzklikanje, ker smo prispeli v pristanišče in, če se ne motim, smo v Genovi. Zdaj vaju bom zgrabil s kljunom in vaju peljal na ogled mesta.“

V trenutku so že v zraku in tisto, kar je pod njimi, je nekaj izjemnega: na eni strani morje, na drugi gore.

„Vidite tisti stolp tam daleč? To je svetilnik, imenovan Lanterna, in malo naprej je Akvarij, največji v Evropi. V njem so vse ribe sveta, to dobro vem, a jih je težko ujeti. V bližini so Genovežani postavili kip Krištofa Kolumba, odkritelja Amerike.“

„Genova nam je všeč, a zdaj sva utrujeni od kroženja po nebu, zmrzujeva, vrnimo se k našemu dimniku!“ pravita premraženi semeni.

Galeb ju stisne v kljun in ju odnese nazaj na ladjo.

Potovanje se nadaljuje in dnevi minevajo. Trojica je srečna, ker je tam zgoraj prijetno toplo in se lahko uživa v čarobnem razgledu.

Zgodaj zjutraj se velika ladja ustavi v pristanišču in galeb, očaran, v daljavi občuduje čuden stožčast vrh in zakriči: „Prispeli smo v Neapelj! Zdaj lahko vidite najslavnejši ognjenik na svetu!,,

Tako ponovno pobere semeni in ju odnese nazaj v nebo. Oba sta resnično vesela pokrajine, ki jo občudujeta.

Na eni strani morje z valovi, ki pljuskajo ob obalo in se penijo, na drugi strani pa Vezuv s kapo dima na vrhu.

Takoj zatem se znajdejo nad barvitimi ulicami mesta, ki ga je napolnila vesela in glasna množica. Obiščejo tudi ribjo tržnico, kjer bi galeb rad pozajtrkoval.

Ko končajo ogled, se vrnejo na ladjo. Tuljenje sirene jih opozori, da se ladja pripravlja na odhod.

Ker je potovanje dolgo, trije preživijo veliko časa skupaj in postanejo najboljši prijatelji.

Nekega dne se ladja priveže na pomol in galeb začne veselo letati in kričati: „Prispeli smo v Trst, zdaj moramo na trajekt za Lignano. Počakajta me, odidem samo za trenutek!“

Razpre krila in odleti. Po nekaj minutah se vrne, še vedno kričeč: „Našel sem ga, pridita!“

Pobere *TU-TUMA IN TU-TAMA* in ju odnese na vrh trajekta, ki se že premika.

„Poglejta tržaški Kras, poln je skal in jam!“

Semeni gledata presenečeni, potem pa počivata, utrujeni od dolge poti.

Naenkrat galeb zagleda nizko in peščeno obalo Lignana ter majhno pristanišče polno vrveža.

Ne dojamejo še, kje so, ko jim prileti naproti jata veselih galebov: »Prispel si! Pozdravljen! Dobrodošel!«

Tako so vsi veseli, da se ponovno vidijo, da poletijo nad morjem in vsi pozabijo na semeni, ki ostaneta na trajektu. Sami ne vesta, kaj naj storita, in čakata na svojega prijatelja. Ko ugotovita, da ga ne bo nazaj, se ob prijetnem svežem vetriču odločita, da mu sledita, in se počasi dvigneta v nebo in tudi sami odletita.

„Ne moreva ostati tukaj, morava poiskati toplo mesto, kjer bova preživela zimo,“ pravi *TU-TUM*.

Tu-tu-tu-ta-ta-ta dela motor, ki je bil tako dolgo miren.
Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

Letita nad ravnino, posejano s polji, rekami, gozdovi, naselji in vasmí.

Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

Letita nad zelenimi griči, poraslimi z drevesi in vinogradi.

Tu-tu-tu-ta-ta-ta.

Preletita ne preveč visoke gore in Tu-tum reče: „Zdi se mi, da je tu temperatura primerna za naju, kaj praviš?“

„Strinjam se!“ pravi drugi.

In tako se odločita, da bosta pristala med poljskimi javorji.

Tu-tu-ta-ta.

Tu-ta.

Prispela sta.

Gozd je dovolj velik in v njem je prostora tudi za njiju. Dobita veliko jaso in poskušata prodreti skozi toplo zemljo; to storita hitro, da se lahko skrijeta pred snegom, ki začne padati.

„Dobrodošli, semeni, od kod prihajata?“ jih vpraša radovedni javor.

„Iz Kanade.“

„Kje pa je to?“

„Zelo daleč, onkraj morja.“

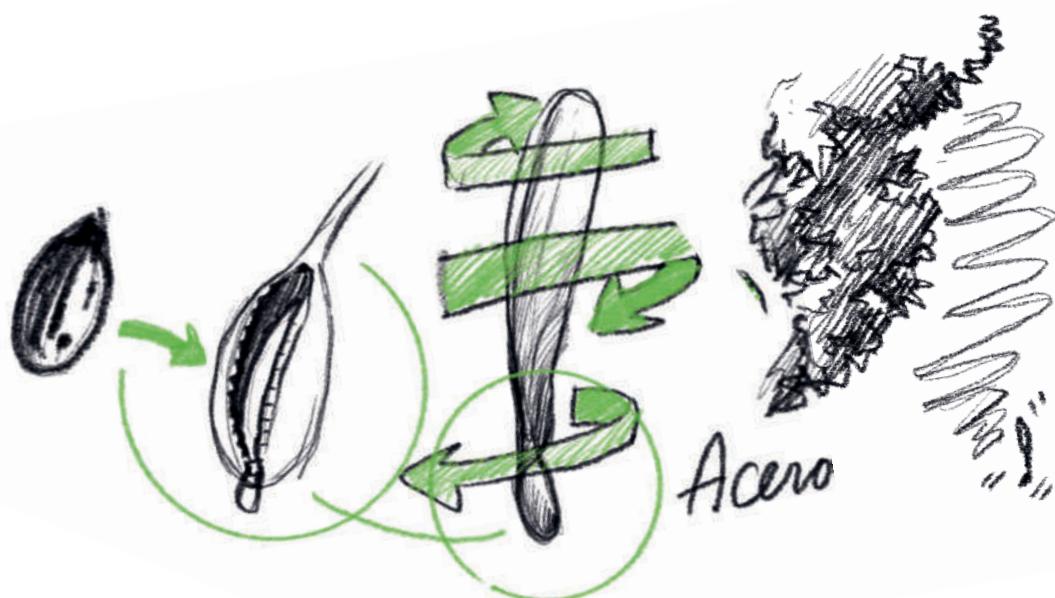
„Kaj je morje?“

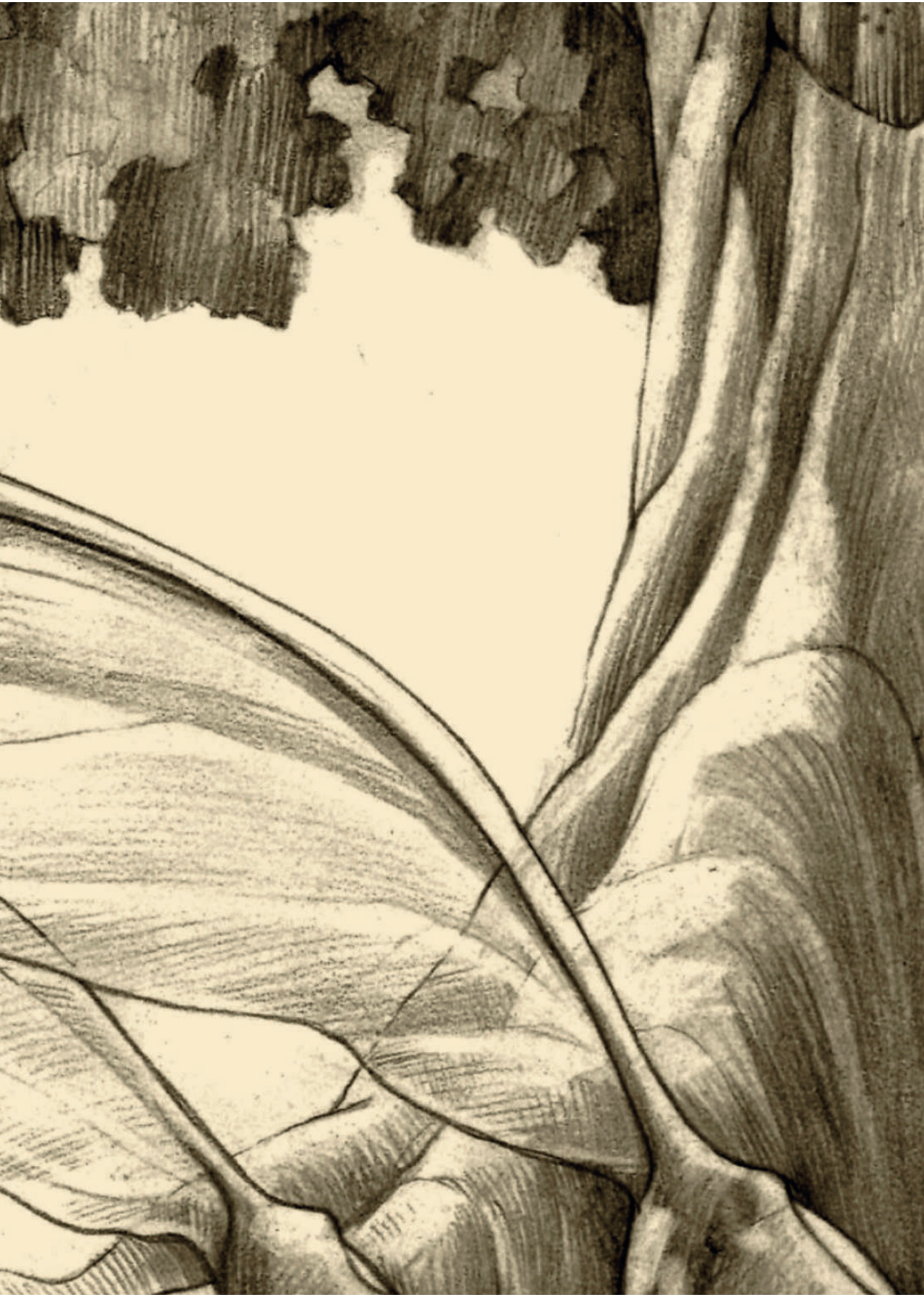
„Slana voda, ki ločuje dežele.“

„Ah, nisem vedel za to ogromno vodo. No, potovala sta dolgo, zdaj se lahko spočijeta, potrebujemo nova drevesa. Človek nas nenehno seka. Lep zimski počitek, kanadski semeni, vidimo se spomladi, da se podružimo in poklepetamo!“

„Tudi tebi prijeten počitek. Bolje se bomo spoznali v lepem letnem času, ko bova postala majhna javorja!“

In tako se konča potovanje *TU-TUMA IN TU-TAMA*, ki sta zdaj postala čudoviti drevesi in živita v gozdu skupaj z vsemi drugimi, vesela, da sta tam in da sta videla svet.

4.

LEPLJIVA ZGODBA O RICCIJU IN RUCCIJU

te že kdaj kolesarili ali hodili po podeželskih cestah Furlanije?

Kolikokrat ste bežno opazili jarke, ki tečejo ob cestah?

Verjamem, da pogostokrat. Jaz tudi.

Običajno jih opazujem spomladi, ko med nežno travo cvetijo trobentice in vijolice, vendar bi jih bilo treba raziskovati celo leto, saj tam uspevajo zelo zanimive rastline. V marcu, na primer, se jarki napolnijo s sončnim mlečkom, ki je sicer zelo strupen, a nedvomno tudi zelo lep na pogled s cvetovi, ki so razporejeni kot kozarec penine. V juliju pa cveti navadni gadovec z dolgim stblom in cvetovi v obliki zvončkov, razporejenimi po enega na vsaki strani, vse do vrha stebela. Pogosto se jim pridružijo čebele.

Julija pa raste in cveti bodak, katerega cvetovi so podobni cvetovom artičoke. Je visok, dolg in trnat in izgleda kot stražar, ki varuje jarek.

Vsepovsod se vije slak, ki ga krasijo ali veliki beli ali majhni rožnati cvetovi v obliki zvončkov, ki nežno dišijo.

Izjemna je lepnica, ki jo krasijo majhen prozoren balonček tik pod belim cvetom.

Če stisneš balonček na vrhnjo stran roke, poči. Nekoč so se otroci z njo tako igrali.

Pogosto vidim navadno nokoto. Rastline oblikujejo velike oranžne madeže sredi navadne trave, cvetove pa imenujemo tudi “petelinčki”, zaradi grebenaste oblike. Kobulasto ptičje mleko ustvarja številne bele kupčke med travo, kot zvezde na nebu, detelja pa ponosno kaže svoje vijolično klasje.

Spomladi in poleti cveti travniška kadulja z dolgim stebлом, obloženim s temno vijoličnimi cvetovi okoli katerih letajo številne žuželke.

In veste, kaj je navadna grašica? Je rastlina, ki je podobna fižolu, vendar ima drugačne liste: so majhni in pisani. Na videz je rastlina nežna in krhka, vendar je precej odporna, kot vse rastline, ki rastejo v jarkih.

Tekom leta lahko najdemo cvetoči regrat, katerega cvetovi se bleščijo v zeleni barvi kot rumene zvezde.

Na nekaterih mestih raste veliko presličevk, rastline, ki jih lahko nedvomno označimo za prastare, pa tudi kopriv, ki se jih je bolje ne dotikati.

Na koncu vam bom opisala **NAVADNI REPINEC**, ki je nadležna rastlina in jo sicer redko vidimo, a je zelo posebna, in pojasnila bom, zakaj.

Poleti zraste visoko in ima veliko vej in srebrnih listov, nato zacveti in čašni listi, ki spominjajo na ježka, so bodičasti in lepljivi, medtem ko so na vrhu cvetni listi rožnati. Jeseni rastlina počiva, vendar ne tudi ježki, ki so rjaveli in se posušili, tako da so bolj bodičasti kot kdajkoli prej.

Zgodba govori prav o njih in zdaj je čas, da se začne.

R/CCI *IN* *R/UCC/* sta semeni navadnega repinca, njuna rastlina pa je zrasla prav v jarku sredi njiv. Celo poletje sta mirno ležala v svojem ovoju, sedaj pa čutita, da se vreme spreminja in da njuna rastlina spi.

„Poslušaj, Ricci, ali se ti ne zdi, da se je shladilo?“ reče *R/UCC/*.

„Res in poleg tega so odšla že mnoga druga semena, srečni oni!“ pravi *R/CCI*.

In nadaljujeta pogovor.

„Ah, sem ti povedal, da so včeraj odšli vsi, ki so zrasli na naši veji? Bojim se, da bova kmalu ostala sama!“

„Tudi meni se zdi, ampak kaj naj narediva? Preveč visoko sva in sem gor nikoli nihče ne pride!“

„Upava, da bo kdo prišel mimo, ker nujno moreva na tla, da se zarijeva v zemljo in si odpočijeva!“

Medtem pride noč, vendar se v ježku počutita precej dobro, še vedno je toplo in se odpravita k počitku.

Zunaj, v temi, sije luna in živali so se skrile v svoje brloge. Ne vse, nekatere se prebujajo in se potepajo po travi, v iskanju hrane.

Miške se premikajo sem in tja, da bi nabrale plodove, korenine in semena, pri tem pa se gibljejo previdno, da jih ne zasačijo plenilci.

Visoko nad njimi tiho leta sova, ki je zanje resnična nevarnost. Ptica ima velika in močna krila ter oči, ki dobro vidijo v temi. Skoči na plen, ko si to najmanj pričakuje, zato morajo miši biti previdne.

V istem trenutku se v gozdičku ob jarku v svojem brlogu prebudi lisica. Odpre usta, striže z ušesi, pretegne tace, polize svojo rdečkasto mehko dlako in misli, da mora poiskati hrano. Najraje se odpravi ponoči, ker je podnevi polno ljudi naokrog. Zleze iz svoje luknje in se začne ozirati naokoli s svojimi velikimi očmi, podobnimi temnima biseroma.

Med drevesi je vse tiho, pazljivo posluša, ampak ne sliši ničesar: le listje, ki ga premika veter, šumi. To je vse, kar sliši.

Počasi se približuje jarku.

Na nebu je luna bolj bela kot običajno in njeni žarki, ki mežikajo med vejami, ustvarjajo dolge in vznemirljive sence, ki bi prestrašile vsakogar. Vendar ne lisice, ki je navajena hoditi v nočni svetlobi.

Počasi prečka gozd in se bliža jarku.

„Upamo, da se vsaj tam kaj premika,“ pomisli.

Luna je zdaj svetlejša in trava se sumljivo ziba.

„Mmmh, mislim, da je moj zajtrk pripravljen,“ nadaljuje z razmišljanjem.

Medtem se približuje travi.

Ko je dovolj blizu, se skrije med visoko travo in čaka.

Miš je prav pod repincem in nabira semena, ko se ji zdi, da čuti v zraku nekaj čudnega. Dvigne glavico, jo obrne na desno in na levo, a še preden uspe razumeti, kaj se dogaja, lisica že plani nanjo.

Miš se nagonsko premakne in lisica se zaleti v repinec, nato jo poskusi uloviti, a je miška že stekla v svoj brlog, z odprtimi očmi in srcem, ki divje bije.

„Preživetje ni lahko,“ mislita obe, čeprav na različen način: plen misli na nevarnost, ki jo je tvegala, da bi nabral semena, lisica pa na pobeglo miško.

Treba je povedati, da skok lisice pa ni bil brez posledic.

„Ricci, kaj se dogaja, tako dobro sem spal!“

„Ne vem, tu je noro razburjenje!“

„Skakamo kot na vrtiljaku, Rucci, dobro se drži! Glej, glej, skozi to luknjico vidim, da smo se premaknili, nismo več na naši rastlini! Najin ježek se je oklenil nečesa kosmatega! Oh, glej, vidim gobec! Zdaj razumem, lisica! Sva na hrbtu lisice!“

„Bravo, Rucci, končno sva se odpravila, čeprav na zelo pustolovski način!“

Semeni se trdno oprimeta ježka in čakata na potek dogodkov, saj so kaveljci njihovega ježka tako močni, da se od tam težko premakneta.

Medtem je žival razočarana. Noč je dolga in njen želodec kruli.
Išče hrano, dokler ne pride do nekega kokošnjaka: obdan je z mrežo, v njem pa kokoši mirno spijo v kurniku. Sredi dvorišča stoji drevo, ki ustvarja zloveščo senco.
Luna miruje na nebu, ne premakne se niti za milimeter, kar omogoča dobro vidljivost.
Lisica gre okoli in okoli ograje, vendar ne najde nobene odprtine.
Nenadoma jo prestraši jezen lajež: pes, velik kot lev, ji z odprtim gobcem kaže ostre in koničaste zobe. Bolje je pobegniti!
Štirje skoki in je že daleč, skrita za hišo, težko diha zaradi strahu in napora.
Ko se odpravlja v svoj brlog s praznim želodcem, opazi odprto okence blizu hišnih tleh, približa se in zavoha prijeten vonj.
Pogleda naokoli, nikogar ni, skoči noter, zgrabi klobaso in pobegne čimbolj daleč.
Teče mimo kokošnjaka, preskoči jarek in se ustavi v gozdu, da v miru poje svoj plen.
Nekam daleč se še vedno sliši lajanje, vendar je kraja že uspela in lisica ima poln trebušček.
Nebo je vedno svetlejšo, kar je znak, da se dani in da je čas, da se naša tatica vrne v brlog. Takrat vstane in opazi, da jo nekaj moti in premakne gobec: njen hrbet je poln ostrih bodic.
Da se jih znebi, se popraska ob grmu in deblu, dokler ne odpadejo vse bodice, nato pa nadaljuje svojo pot.
Na tleh ostajata *RICCI IN RUCCI*.

„Glava se mi vrtil!“ se pritožuje *Ricci*.

„Ne govori mi o tem, sem popolnoma zmeden!“ se pritožuje *Rucci*.

„Ampak povej mi, kaj misliš, kaj je naredila lisica?“

„Nama je naredila veliko uslugo: spustila je naju na tla!“

„In kaj naj sedaj midva narediva?“

„Jaz bi rekel, da se ozreva naokoli, saj je vendarle dan in v svetlobi lahko bolje odločiva kaj in kako.“

Sonce je dejansko že visoko, tudi košček prsti, na katerem sta padli semeni, je že na soncu. Okoli njinu je veliko mogočnih dreves, grmovja in grmičevja, polno barvitih listov, ki so padli z vej, in tu in tam tudi kakšne gobe z rdečim klobukom, posutim z belimi pikami.

Eden od teh je prav blizu in *Ricci* ga nagovori: „Hej, gobica, povej mi, iz radovednosti, ali sva na pravem mestu?“

„Ne vem, ne živim tukaj še tako dolgo, ampak do zdaj me še nihče ni motil, tudi zato, ker sem zelo strupena in se me nihče ne upa dotakniti,“ odgovori.

„Si slišal, Ricci? Srečo imava!“

„No, pohiti, hladi se. Zarijeva se v zemljo in se uleživa, ne morem ti dopovedati, kako sem utrujen!“

„V redu, želim ti prijeten zimski počitek, Rucci. Vidiva se spomladi!“

„Prijeten počitek tudi tebi, Ricci. Vidiva se v lepem letnem času!“

Medtem listje še naprej pada z dreves in tvori preprogo, ki greje in ščiti semeni.

Kdo ve, kako lepi rastlini navadnega repinca bosta zrasli v pomladnem soncu!

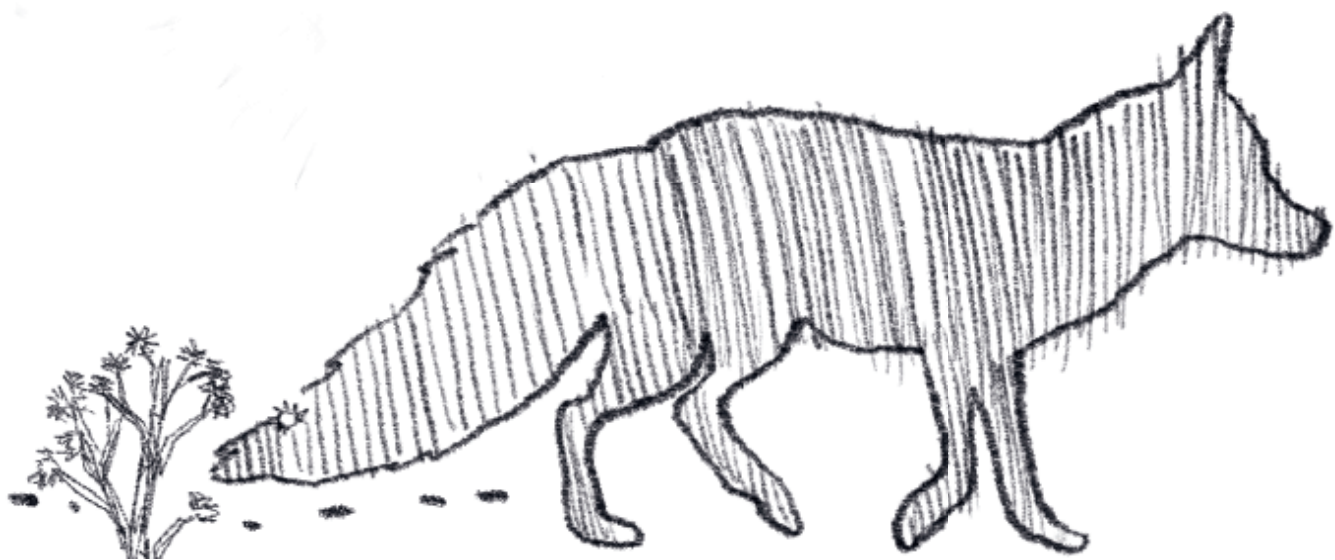
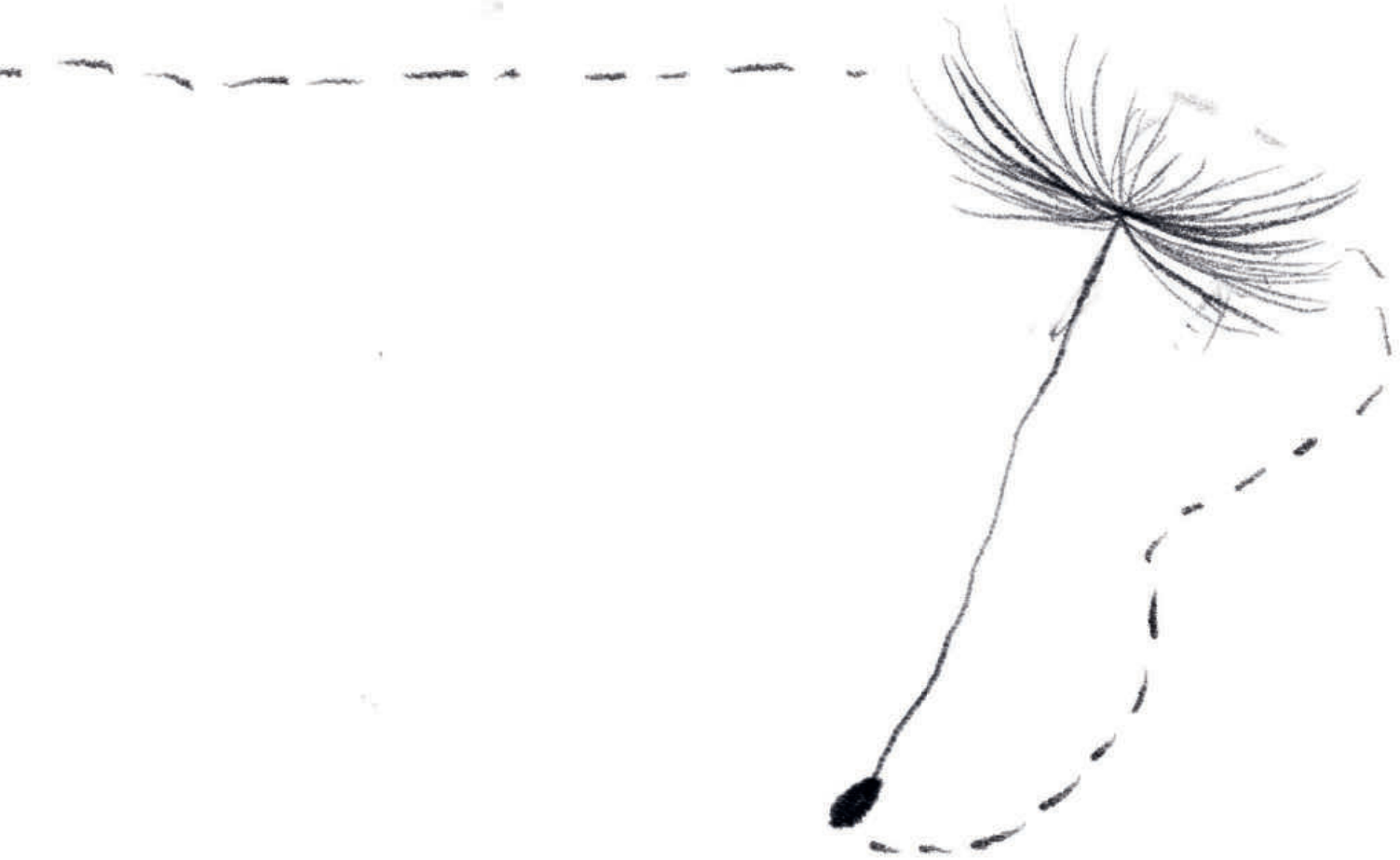

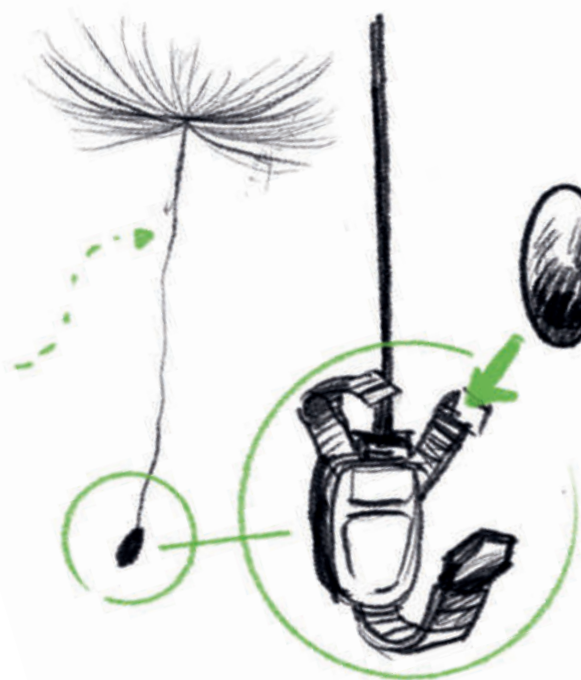

moja zbirka semen

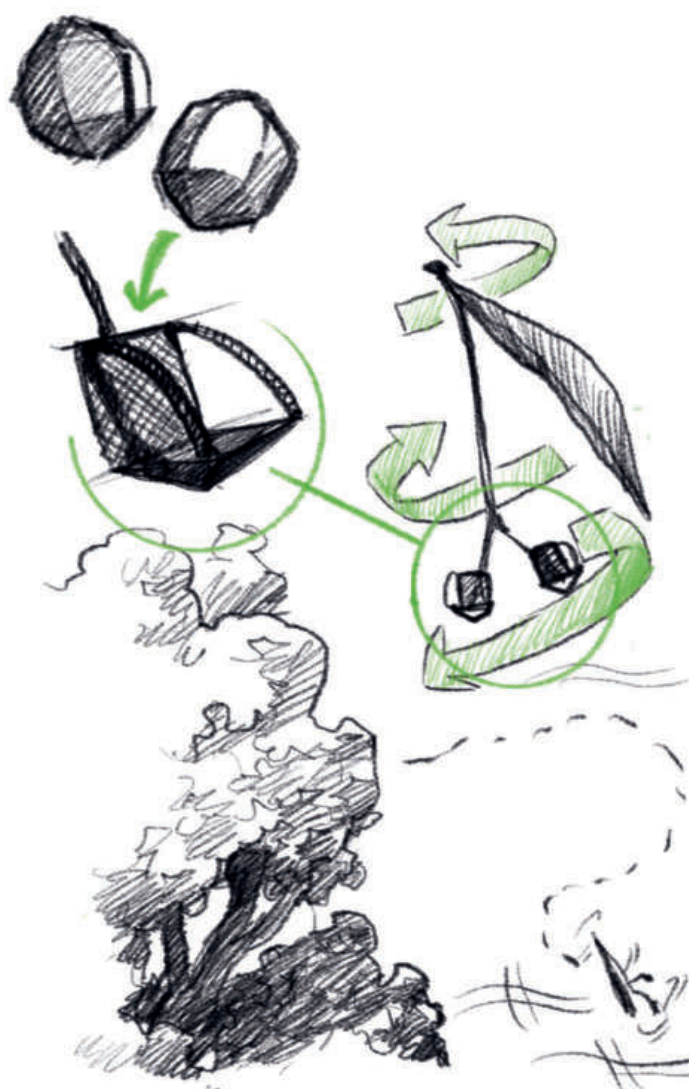
Koliko različnih semen lahko najdeš?
Prilepi jih tukaj.

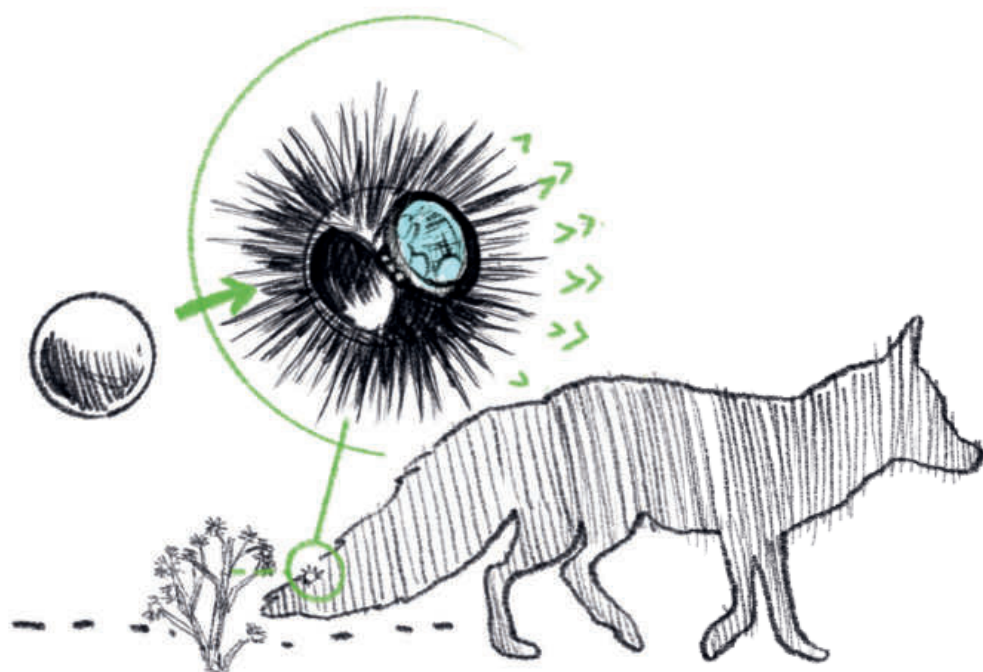
Softione
Regnat
Dandelion

Tiglio
Lipa
Lime Tree

Acer
Javor
Maple Tree

Burdock
Repinec
Burdock

Sprehod po travnikih in gozdovih Furlanije-Juljske Krajine je izkušnja, ki vas poveže z zemljo, in prav tam se osredotoči pozornost sprehajalca. Veliko stvari privleče pozornost: rastline, cvetje, grmičevje, gobe, majhne živali in sledi tistih nevidnih. Svet, ki ga je treba raziskovati.

Da lahko preberemo te prigode, pa moramo pogledati navzgor.

Čudni, drobni popotniki prečkajo nebo in iščejo kraj, kjer bi se lahko vkoreninili. Prihajajo iz dreves furlanskih gozdov ali pa iz daljnih dreves onkraj oceana, kot je primer semen kanadskega javorja.

Veter jih bo nosil in med letom bodo doživela nove dogodivščine in seveda bodo spoznala nove prijatelje in nove kraje.

To je skupinica mikroskopskih popotnikov, radovednih in pogumnih, ki bodo furlansko zemljo obarvali z zeleno barvo, potrebno za preživetje vseh živih bitij.

Štiri kratke, nežne in sanjske pripovedi z naravoslovnim pridihom za majhne in najmlajše.

Štiri različne zgodbe, ki jih veže rdeča nit, ki jo nazorno izraža naslov: Nebo je zeleno.

V Furlaniji je poletja konec in gozdovi, travniki, vrtovi in parki se pripravljajo na zimski počitek.

V tem okviru se začne potovanje glavnih junakov, majhnih semen, ki jih nosi veter, in njihovo potovanje je upanje za ponovno rojstvo.

So pripovedi, ki otroke popeljejo v naravo in jim pomagajo odkriti njeno ustvarjalno in obnovitveno moč. Pravlјice imajo tudi vzgojni namen: učiti spoštovanje do ekosistema in ozemlja, na katerem živimo, kar pomeni tudi spoštovanje nas samih, saj smo povezani z vsemi živimi bitji, ki naseljujejo svet.

Zgodbe so plod domišljije, vendar želijo s pomočjo zapletov in dialogov govoriti o vrednotah, ki so temelj civiliziranega sveta in ki dajejo smisel življenju skupnosti. Te vrednote so sodelovanje, spoštovanje, medsebojna pomoč, sprejemanje drugih in seveda skrb za okolje.

Poleg tega bi rada, čeprav v manjši meri, prispevala k razvoju radovednosti naših otrok za zunanji svet, za sprejemanje drugih, za kulturno izmenjavanje idej; rada mislim, da lahko to dosežemo tudi s spoznavanjem dogodivščin drobnih junakov, ki v te vrednote odločno verjamejo.

Tiziana Pitocco, avtorica

Kar držite v roki je posebna knjiga, v kateri pravlјice letijo lahkotno kot semena, ki jih nosi veter, in kjer vsaka pripoved se zaziba v glasbi, ki objema in varuje.

Obstajajo semena, ki se podajo na pot z jadrnim podalom sestavljenim iz enostavnega lista, druga se stisnejo skupaj, da se v vetru ne izgubijo, tretja pa preletijo gozdove, morja in letne čase, da bi našla kraj, kjer bi lahko pognala korenine.

Seveda so zgodbe, ampak tudi simboli: tako kot otroci tudi semena doživljajo spremembo, pričakovanje, strah, preobrazbo.

Včasih se v srcih najmlajših skrje tesnoba – kot tanek voz, ki ga je težko razrešiti.

Prav zato smo se odločili, da bomo v tej knjižici prepletali besede z zvoki in melodijami, izbranimi z namenom, da pomagajo otrokom pri sprostitvi in umirjanju.

Ni terapevtski postopek, temveč je nežna spremljava: glasba, ustvarjena zato, da pomirja, podpira in spodbuja spokojnost med poslušanjem ali med skupnim branjem.

Začnemo s frekvencami 320–432 Hz, ki nas objamejo kot mehka odeja in vabijo nas k upočasnitvi ritma.

Nato preidemo na 528 Hz in zvok se najprej spusti kot globok vdih, nato pa se dvigne, prinašajoč svetlobo, prisotnost in zaupanje.

Ravnovesje dobimo med 432 in 440 Hz: utrip se umiri, misli se razjasnijo.

Nazadnje prestop med 432 in 528 Hz vodi vsakega malega bralca skozi nežen prehod: od napetosti k sprostitvi, od hitrih misli k počitku.

Predlagane frekvence so bile skrbno izbrane, na osnovi dognanj glasbene terapije, ki se uporablja pri otrocih, in raziskav, ki potrjujejo njihov blagodejni potencial: pomagajo zmanjšati stres, povečajo občutek varnosti in spodbujajo globoko sprostitev.

V vsaki zgodbi je ščepc vetra, trenutek tišine in skrita melodija.

Berite jih počasi, poslušajte jih s srcem.

V tej knjiži se pravlјice ne samo berejo – vdihujejo se.

In medtem ko junaki iščejo prst, kjer bi lahko zacveteli, lahko tudi otroci – med poslušanjem – najdejo svoj prostor miru.

Alessio Travan, glasbeni terapevt

Društvo Examina

Examina je goriško kulturno društvo, ki ga sestavljajo mladi ljubitelji glasbe, umetnosti, kina in pametnega ter trajnostnega turizma. Že več kot deset let organizira dogodke, festivale, razstave in srečanja, ki se osredotočajo in ki spodbujajo spoznavanje snovne in nesnovne kulturne dediščine deželnega ozemlja.

Ob projektu »Ermes. Multimedijško branje za sanjače vseh starosti«, izveden s podporo Dežele Furlanije - Julijske Krajine, je nastala idejna zasnova in realizacija knjižice.

Za dodatne informacije obišči spletno stran: www.associazionexamina.it

Besedila

Tiziana Potocco

Ilustracije

Armando Miron Polacco

Pripovedovalci

Robyn Cavalli

Ana Černic

Angelica Stasi

Prevodi

Robyn Cavalli

Ana Černic

Zoë Rivas Zanello

Idejna zasnova

Flavio Cecere

Martino Gismano

Angelica Stasi

Muzikoterapija in zvočni projekt

Flavio Cecere

Marco Di Lena

Alessio Travan

Grafično oblikovanje

Zoë Rivas Zanello

Projekt, ki ga je izvedel

examina

S prispevkom

IO SONO
FRIULI
VENEZIA
GIULIA

V sodelovanju z

il! il laboratorio

